

DAGENS FRÅGA:

J A K T F L Y G F Ö R S T Ä R K N I N G E N .

I dessa dagar, då uppgifterna om ökade flygrustningar utomlands kommer slag i slag, är det naturligt, att frågan om fortsatt förstärkning av vårt dagjaktflyg tilldrager sig ökat intresse. Det har därför bedömts lämpligt att ge en sammanfattning av en del mera betydelsefulla fakta avseende denna frågas utveckling.

Redan 1948 års riksdag fattade på sin tid det för hela vårt försvar viktiga principbeslutet, att samtliga de 10 dagjaktflottiljerna skulle förstärkas med 50 procent. 1948 och 1949 års riksdagar beslöt att så snart ske kunde genomföra en 30 - procentig förstärkning av dagjaktflyget, inom ramen för 1948 års principbeslut. Till 1950 och 1951 års riksdagar ansåg sig regeringen inte kunna föreslå någon fortsättning på den inslagna vägen.

Sommaren 1949 föreslog flygvapenchefen - i samband med medelsäskandena för 1950/51 - att då ännu återstående, oförstärkta fyra dagjaktflottiljer skulle förstärkas utan dröjsmål. I samband med CFV yttrande över 1949 års försvarsutrednings delförslag beträffande försvarets organisation föreslogs hösten 1950, att åtgärder skulle vidtagas för att höja flygindustriens produktionskapacitet, bl a i syfte att möjliggöra fortsatt förstärkning av dagjaktflyget med svensk materiel inom överskådlig tid. Flygvapenchefen har i samband med äskandena för 1952 / 1953 ånyo föreslagit förstärkning av återstående fyra dagjaktflottiljer. ÖB har tillstyrkt förslaget och därvid framhållit, att förstärkningen - i rådande utrikespolitiska läge - inte borde ytterligare fördröjas genom att beslut om dess förverkligande ställdes på framtiden.

Vid riksdagsbehandlingen av frågan om fortsatt jaktförstärkning har de politiska partierna visat starkt intresse för detta spörsmål. I motion till 1949 års riksdag föreslog motionärer ur bondeförbundet, att samtliga tio dagjaktflottiljer skulle förstärkas utan dröjsmål. Bondeförbundet framlade till 1950 års riksdag en partimotion med förslag om medelstilldelning för industriella förberedelser i syfte att säkerställa förstärkningen av återstående fyra dagjaktflottiljer. I gemensam motion till 1951 års riksdag slutligen föreslog de tre borgerliga partierna - under framhållande av flygstridskrafternas betydelse för hemortens motståndskraft samt för krigsmaktens möjligheter att snabbt mobilisera och effektivt verka - att 1948 års principbeslut om förstärkning av dagjaktflyget med 50 % skulle fullföljas. Motionärer ur kommunistiska partiet har i motion till 1951 års riksdag föreslagit en begränsning av medelstilldelningen till flygvapnet, som skulle omöjliggöra inte endast den av flygvapenchefen föreslagna förstärkningen utan även bibehållande i full utsträckning av det redan beslutade flygvapnet.

Förslaget om fortsatt dagjaktförstärkning har i Kungl Maj:ts proposi-

tioner och i riksdagsbesluten tidigare avvisats under hänvisning bl a till att resultatet av 1949 års försvarsutredning borde avvaktas. Detta skäl för fortsatt uppskov har emellertid förfallit, sedan försvarsutredningen t v avbrutit utredningsarbetet. I detta nya läge har 1951 års riksdag uttalat, att 1948 års principbeslut om förstärkning av samtliga dagjaktflottiljer med 50 % borde fullföljas, men att riksdagen nu inte vore beredd att gå in på frågan, i vilken takt den fortsatta förstärkningen borde ske. Detta borde bli beroende av våra ekonomiska och materiella resurser. I anslutning härtill har riksdagen framhållit svårigheterna att anskaffa för den inhemska produktionen av ytterligare dagjaktflygplan erforderlig arbetskraft. - I detta läge befinner sig f n frågan om att fullfölja dagjaktförstärkningen.

Vad beträffar de rent t e k n i s k a möjligheterna att fullfölja förstärkningen kan framhållas, att möjligheter att öka den inhemska flygplanproduktionen finnes, under förutsättning, att statsmakterna är villiga att tillvarataga möjligheterna att skaffa utländsk arbetskraft, samt att bevilja byggnadskvot för bostadsbygge åt denna personal. Å andra sidan har uppskovet med beslut om fortsatt dagjaktförstärkning minskat möjligheterna att genomföra denna med uteslutande svensk materiel. Detta sammanhänger med att tillverkningen av den flygplantyp, med vilken förstärkningen avsetts skola ske, måste avbrytas vid sådan tidpunkt, att kommande flygplantyper inte försenas. Tillvägagångssättet vid jaktförstärkningens fullföljande skulle således vara att anskaffa erforderlig arbetskraft i utlandet, vilket torde vara genomförbart, att skaffa bostäder för denna personal, vilket kräver särskild tilldelning av byggnadskvot, att tillverka så många förstärkningsflygplan som är möjligt, innan planenlig leverans av nästa flygplantyp måste börja, samt att tillvarataga alla möjligheter att i utlandet köpa de förstärkningsflygplan, som på grund av hittillsvarande uppskov med beslut angående jaktförstärkningens fullföljande inte hinner tillverkas inom landet. För att nysnämnda möjligheter att genomföra jaktförstärkningen skall bevaras, kräves snabbt beslut i förstärkningsfrågan. Detta är bakgrunden till att chefen för flygvapnet åter tagit upp den i samband med medelsäskandena för 1952/53.

Vad slutligen beträffar de e k o n o m i s k a möjligheterna att fullfölja den i princip beslutade 50-procentiga förstärkningen av samtliga dagjaktflottiljer må följande framhållas. Omräknade till prisläget den 1/7 1951 uppgår kostnaderna för förstärkning av återstående f y r a dagjaktflottiljer till c:a 110 miljoner kr i engångskostnader och c:a 20 miljoner kr i årskostnader vid fullt genomförd organisation. Man kan således till en årskostnad vid genomförd organisation av c:a $1\frac{1}{2}$ % av årets försvarsbudget ernå en förstärkning av dagjakten med 50 i stället för 30 %. Den fråga, statsmakterna - mot bakgrunden av vårt ekonomiska och utrikespolitiska läge - har att ställa sig är, om inte vinsten är värd priset.

